St. 148 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v petek 23. junija 1922 Posamezna stevilka 20 stotink Letnik XLVII

izhaja, izvzemši pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi u[illegible] uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne [illegible] in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik tiskarne [illegible] Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7. —, 3 mesece L 19. [illegible] leta L 32. —, in celo leto L 60 — Za inozemstvo mesečno 4 lire [illegible] urednik

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent osm tnice, in zahvale, poslanice in vabila po L 1· —, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 st. beseda, najmanj pa L 2 — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Večno zavlačevanje

Minister za mornarico De Vito se bavi baje najintenzivneje z našim tržaškim vprašanjem. Proučil da je temeljito vse naše probleme in zaveda se hude krize, ki jo preživlja Trst. In uverjen je — tako zatrjujejo vsaj vsa glasila — da Trstu se mora pomagati. Ima tudi odločno voljo za to. Ko se je pred par meseci mudil v Trstu, da si na lastne oči ogleda položaj in se pouči o tem, kaj je treba ukreniti, je podal slovesna zagotovila, ki naj potolažijo trgovstvo Trsta in vse prebivalstvo, hrepeneče tudi po gospodarski odrešitvi.

Ali gospod De Vito ni samo mož besed, ampak tudi dejanja! Izdelal je podroben zakonski načrt v pomoč ladjedelstvu v naših krajih. Vsi vdani mu zvonovi so zvonili v svet to radostno vest in so sporočali Tržačanom: vidite, kako krivo sodite našo vlado! Ona vam hoče pomagati in vam bo pomagala. S parlamentarno rešitvijo zakonskega načrta De Vito dobi vaše ladjedelstvo mogočno oporo in pride do razmaha. To bo bogat vir dohodkov, gospodarstvo se povdizgne, število brezposelnih se izdatno skrči. tržaška kriza bo po velikem delu premagana.

Tako so nam peli veseli zvonovi in pričakovati bi bilo, da bo vlada, ki jo je baje sama skrb za ta naš obubožani in trpeči Trst, hitela, da načrt ministra De Vito nemudoma predloži zbornici v razpravo in da pride gospodarstvo Trsta čim hitreje do krvavo potrebne pomoči.

Sedaj pa prinašajo tukajšnji listi vest iz Rima, da načrt ne pride v tem zasedanju v zbornico, ampak da je stvar odložena na zasedanje po parlamentarnih počitnicah, na jesen, celo na mesec november, torej za skoro pol leta! Načrt da se nahaja šele v stanju pripravljanja, ni ga še med parlamentarnimi spisi in ni še razdeljen med poslance.

Ne vemo pa, ali bo služilo našemu prebivalstvu v tolažbo in pomirjenje nadaljnje sporočilo v listih, da je tista slavna komisija, ki naj «proučuje» tržaški problem, pridno na delu in da zbornica bi ne mogla razpravljati o rečenem načrtu že v tem zasedanju, ker mora rešiti proračun in druge zakonske načrte, ki so že dolgo na dnevnem redu.

Celo «Piccolo» pravi, da so vsi industrialni krogi sprejeli to vest z neprijetnimi čustvi. Nekateri da vidijo vzrok za ta odlog v «tehničnih težavah», drugi pa v **odporu, ki je naletel nanj zakonski načrt ministra De Vito v duševnosti izvestnih krogov, ki motrijo ta problem z gledišča gospodarskih interesov, mesto z gledišča gospodarskih in političnih potreb.** Če bi se — pravi rečeni list dalje — parlamentarna razprava tega načrta in njegova praktična izvedba odlagala, bi pomenilo to že a priori podcenjavanje tistih ciljev, ki naj jih načrt doseže.

Verjamemo «Piccolu», da so prizadeti krogi s trpkimi čustvi sprejeli to vest. Mi bi rekli še več: da je izzvala konsternacijo. O tem priča brzojavka, ki jo je poslala industrialna zveza ministru De Vito, kjer opozarja na težke posledice in opozarja na nevarnost, da industrije prenehajo z delovanjem. Imamo enostavno zopet slučaj znane metode zavlačevanja, ko gre za življenje in smrt Trsta in njegovega gospodarskega življenja.

Mi smo uverjeni, da vzrok odlogu ni v «tehničnih težavah», marveč v «duševnosti» tistih vplivnih krogov, ki vidijo nevarnost za **svoje** gospodarske koristi, če bi se Trst zopet povzpel in bi prišla njegova trgovina zopet do razmaha. In ti vplivi se bodo gotovo uveljavljali tudi, ko pride — če pride — stvar v razpravo v parlamentu. To mora biti danes jasno slehernemu Tržačanu. Na jasnem si mora biti, da ne gre vera nikakim lepim besedam, nikakim s pompom uprizorjenim obiskom! Suha resnica je ta, da se morajo Tržačani že enkrat spomniti latinskega pregovora: Res tua agitur! Gre za tvojo gospodarsko kožo! Sami se morajo postaviti na noge in zahtevati z vso odločnostjo najvišjo pravico: možnost za delo, zaslužek, življenje na svojih tleh! Same prošnje romanja v Rim posameznikov, pa bilo tudi «najodličnejših» oseb, proučevanja «komisij», ki imajo le namen zavlačevanja vsakega ukrepa našemu trgovskemu emporiju v prilog — vse to ne koristi in ne dovede do nikakega cilja, kakor nam jasno kažejo vse žalostne izkušnje. Trst mora sam začeti govoriti prav po tržaško, to je: v zmislu svojih življenskih interesov in brez vsakega ozira na izvestne «duševnosti», ker to je le beseda, ki naj zakriva nasprotstva krogov, ki se radi svojih interesov bojijo tekmovanja Trsta. Ti krogi izsiljujejo politiko zavlačevanja, ko gre za res koristno reševanje tržaškega problema!

Do tega spoznanja morajo priti Tržačani, četudi je grenko po tolikem velikem pričakovanju!

Italija

Italijanska ljudska stranka in sodelovanje socialistov

RIM, 22. Snoči je imela parlamentarna skupina italijanske ljudske stranke sejo. Predsedoval je poslanec Longinotti. Na seji se je nadaljevala razprava o politično-parlamentarnem položaju, ki se je bila začela že na včerajšnji seji. Poslanec Longinotti je prečital nekoliko sporočil, nakar se je začela razprava. V razpravo so posegli poslanci Uberti, Brusasca, Miglioli, Gronchi, Jacini, Grandi, Achille. Končno je bila sklenjena sledeča resolucija: «Sklicujoč se na sklepe občnega zbora stranke in upoštevajoč resolucijo strankinega vodstva kakor tudi dejstvo, da se je pri večini socialistične parlamentarne skupine pojavila resna volja za sodelovanje v vladi, želi parlamentarna skupina ljudske stranke, da bi se stvar programatično opredelila, tako da bi dežela in parlament mogla stvarno presoditi vrednost prispevanja socialistov za moralno in gospodarsko povzdigo Italije. Skupina se zanaša, da bo Factova vlada dala pri izvrševanju svojega programa dokaz, da ima odločno in nedvomljivo voljo vzpostaviti oblast države v svobodi in redu in ščititi zakoniti razvoj ustanov, ki jim je namen braniti delo. Vodstvu skupine nalaga, naj vztrajno in pazljivo zasleduje politično-parlamentarni položaj in prehaja na dnevni red». Ob zaključku seje je poslanec Longinotti opozoril vse svoje tovariše, da morajo ob času razprav o veleposestvih vsi biti v Rimu.

Vprašanje južne železnice

BENETKE, 22. (Izvirno poročilo). Pričela se je konferenca, ki ima odločiti o bodočnosti južne železnice. Dosedanja posvetovanja so strogo teoretična in zdi se na splošno, da različni zastopniki nočejo še s pravimi kartami na dan in da hočejo najprej izvesti začetne izločitve. Za sedaj se govori le o tehničnih in upravnih vprašanjih, ki pa so v vsej zadevi le podrejenega pomena. Tudi izven okvira konference se vršijo pogajanja v obliki privatnih pogovorov. Zdi se pa, da je mrtva točka konference dejstvo, da pogajanja, ki so se vodila v Rimu med italijansko vlado in francoskimi prijoriterji, niso dovedla do sporazuma.

Neki vodilni član italijanskega odposlanstva na konferenci je izjavil, da imajo Italijani natančno začrtan program, in ker vlada glede temeljnih vprašanj med italijanskimi odposlanci popolno sporazumljenje, bo italijansko odposlanstvo v poznejšem poteku konference predložilo tudi svoje načrte za rešitev zadeve. Izključeno je, da konferenca ne bi dovedla do povoljnega uspeha. Koliko časa bo trajala, ni mogoče predvidevati, na vsak način pa se lahko smatra, da bo končala do 12. julija, ker bo predsednik konference, senator Imperiali, ta dan moral biti prisoten pri posvetovanjih Zveze narodov.

Neki član ogrskega odposlanstva se je istotako izjavil, da ogrsko odposlanstvo za sedaj čaka s svojimi izjavami, da ne prejudicira svojega stališča. Vsekako bodo Ogri pozdravili z veseljem vsak sklep, ki bo šel za tem, da zboljša promet na tej železnici. Že na konferenci v Portorose so bili Ogri odločno za popolno prostost prometa. Od poročila strokovnjakov bo odvisno, če bo Ogrska zavzela stališče podržavljenja železnice ali pa enotnega upravnega in prometnega vodstva. Za sedaj se Ogrom zdi, da bi se potežkoče, ki nastajajo ob mejah najbolje odpravile z enotnim vodstvom železnice.

Prenos kosti čehoslovaških legijonarjev

BENETKE, 22. Kosti čehoslovaških legionarjev so bile prepeljane z vsemi častmi na železniško postajo s pokopališč v Meolu in San Stino di Livenza. S pokopališča v Meolu so bile prepeljane na postajo kosti podporočnika Capeka, s pokopališča v San Stino di Livenza pa kosti legionarjev Turpisa in Hercika. Čehoslovaški podkonzul v Trstu cav. Laska, bivši major pri čehoslovaških legijah v Italiji, je v toplem govoru orisal pomen teh junakov za čehoslovaško revolucionarno gibanje v Italiji in za strnitev čehoslovaško - italijanskih odnošajev, posvečenih s krvjo, ki so jo prelili čehoslovaški vojaki ob strani italijanskih bratov v borbi proti skupnemu sovražniku. Kosti čehoslovaških mučenikov se prepeljejo v Prago in bodo pokopane v domači zemlji ob priliki proslave čehoslovaške zmage nad Avstrijci v boju pri Zborowem blizu bivše galicijsko-ruske meje v dneh od 3. do 6. junija 1918.

Podporočnik Jan Capek, organizator čehoslovaških legij v Italiji, je padel v boju pri Fosaltu dne 17. junija 1918. na čelu svoje junaške čete. Njegovo truplo, preluknjano od krogelj iz avstrijskih strojnic, se je našlo dan pozneje pred avstrijskim strelskim jarkom. Prenešeno je bilo v Loson in potem v Meone, kjer je bilo pokopano.

Legionarja Ivan Turpis in Alojzij Hercig sta bila v istem boju ujeta in obešena od avstrijskih vojakov v San Stino. Njuni trupli sta se našli še precej dobro ohranjeni. Okoli vrata sta še imela žico.

Protestni štrajk v Zadru radi naknadne izmenjave kron

ZADER, 22. Likvidacija takozvanih «posebnih primerov», s katero se je imela zaključiti izmenjava kron, je izzvala v prebivalstvu splošno ogorčenje. Na javnem shodu se je zbrala velika množica ljudi, ki je šla protestirat pred vladno palačo. Nato je bil proglašen enodnevni splošni štrajk.

Jugoslavija

Poročilo dr. Krstelja o pogajanjih z Italijo

BELGRAD, 22. Demokratski listi javljajo: Demokratski parlamentarni klub je imel daljšo sejo. Na tej seji je minister ver dr. Krstelj kot jugoslovenski delegat izcrpno klubu poročal o poteku razgovorov z Italijo. Med drugim je omenjal, da so številne konvencije, ki jih je bil sklenil in začasno podpisal po končanih razgovorih v Rimu pred odhodom v Belgrad sprva v Belgradu naletele na ostro opozicijo, ki pa se je končno umirila. V konvenciji glede Zadra je dogovorjeno, da Italija jugoslovenskim bankam in ostalim denarnim zavodom v Zadru zamenja krone. Razen tega ima Italija jugoslovenskemu prebivalstvu povzročeno škodo povrniti v 90%. Zadru pa je vedno zasigurana vodovodna naprava, po kateri dobiva Zader vodo z jugoslov. ozemlja. Urejeno je dalje vprašanje škode, ki so jo povzročile italijanske čete v zasedenem ozemlju.

Daljši razgovori pa so se vodili z italijanskimi delegati tudi o vprašanju povrnitve škode, povzročene od strani fašistov Jugoslovenom na vsem Italiji priznanem ozemlju. Italija je pripravljena popraviti na svoj račun naš konzulat v Trstu in povrniti vso škodo. Italijanska vlada pa je a limine in načelno zavrnila zahtevo jugoslovenske delegacije, da bi povrnila tudi škodo, ki so jo povzročili fašisti raznim jugoslovenskim privatnikom. Tej odškodninski zahtevi se je po izjavi italijanske vlade posebno protivil italijanski finančni minister.

Minister dr. Krstelj je dalje zelo obširno poročal o italijanskih šolah. Posebna konvencija vsebuje več točk o šolstvu. Po saintgermainski mirovni pogodbi v členu 8. je Jugoslavija obvezana dovoliti šole narodnim manjšinam, ni pa obvezana tem manjšinam dajati špecijalnih strokovnih šol. Saintgermainska pogodba pa dovoljuje Italiji večje pravice v jezikovnopravnem oziru. Po tej pogodbi ima jugoslovenski državljan italijanske narodnosti ali kratko Italijan pravico, da vloži pri oblastvih v naši državi prvi spis oziroma prvi akt in prvo vlogo v italijanskem jeziku.

Po saintgermainski in deloma rapallski pogodbi so koncedirane osnovne državne šole za italijansko narodno manjšino. Italija pa skuša sedaj odnehati od državnih osnovnih šol in bi raje imela privatne osnovne in srednje šole za italijansko manjšino, toda brez reciprocitete.

Dr. Krsteljevo poročilo je klub sprejel z zadovoljstvom na znanje, razvila pa se je daljša debata posebno glede šolskega vprašanja, glede katerega obstojajo še vedno težkoče. Demokratski klub je izrazil zahtevo, da morajo biti po predlogih ministra prosvete na šolah italijanske narodne manjšine v jugoslovenski kraljevini učitelji jugoslovenski državljani, da ministrstvo prosvete vodi nadzorstvo nad temi šolami in da ima edinole ono pravico urejevati šolski pouk.

BELGRAD, 22. Ko je ministrski svet končal svoja posvetovanja, je bil italijanski poslanik conte Manzoni pozvan v palačo ministrskega predsedstva, kjer mu je minister za zunanje stvari, Ninčić, izročil spomenico vlade, ki vsebuje nekatere spremembe k dogovorom sklenjenim v Sv. Margheriti in v Rimu. Istočasno je bila spomenica poslana jugoslovenskemu poslaniku v Rim, Antonijeviću, ki jo bo izročil italijanski vladi.

V političnih krogih se pričakuje, da bo Rim sprejel predlagane spremembe; koj nato bo jugoslovenska vlada pogodbo ratificirala.

Zakonodajni odbor sprejel novi volilni zakon

BELGRAD, 22. Zakonodajni odbor je razpravljal v podrobni debati o volilnem zakonu. Odbor je volilni zakon sprejel v vseh podrobnostih, izpremenjen je le člen 80., ki se sedaj glasi: Za slučaj, da je kandidat naenkrat izvoljen v dveh volilnih okrajih, pripade eden izmed obeh mandatov nasledniku na listi. Za volilni zakon je glasovalo 18 poslancev trije proti. Opozicija se razprave ni udeležila.

Čehoslovaška

Čehoslovaški parlament

PRAGA, 22. Razprava o šolskem vprašanju se je končala z odobritvijo poročila naučnega ministra Srobarja. Proti so glasovali Nemci, poslanci slovaške ljudske stranke in komunisti.

Minister za železnice je predložil zbornici zakonski načrt, s katerim se vlada pooblašča, da kupi železniško progo Usti-Toplice, ki se sedaj nahaja v privatnih rokah.

Nedoslednost nemških strank se je pokazala zelo jasno tekom razprave o vprašanju čehoslovaškega posojila Avstriji. Nemški krščanski socialci so n. pr. glasovali v komisiji proti, a v plenarni seji za posojilo. Nemški nacionalisti, ki so v finančni komisiji glasovali za posojilo, so glasovali v zbornici proti.

Državna zbornica odobrila posojilo za Avstrijo

PRAGA, 22. Zbornica je odobrila zakon o posojilu za Avstrijo v znesku 500 miljonov čehoslovaških kron. Obresti bodo določene v odvisnosti od obresti, ki jih bodo zahtevale druge države od Čehoslovaške za njena posojila v inozemstvu, a začasno se bodo računale po 6%. Avstrija bo morala povrniti posojilo v 20 letih. Ako dobi Avstrija iz inozemstva do leta 1923. druga posojila, bo čehoslovaško posojilo zajamčeno z avstrijskim državnim imetjem in z državnimi dohodki. Dokler se ne ustanovi posebna mednarodna organizacija za upravo teh dolgov, bo Avstrija izročila kot jamstvo vrednostnice krajevnih železnic, vrednostnice tovarne sladkorja v Dolnjem Getonu in poslopje češke pisarne na Dunaju.

Svoboda prepričanja na Madžarskem

PRAGA, 22. Vsi listi se obširno bavijo z demokratskimi volitvami na Madžarskem in naglašajo, da se opozicijski poslanci niso udeležili svečane otvoritve parlamenta s strani Hortyja. Madžarski socialistični poslanci so položili vence na grobove urednikov socialno-demokratičnega lista «Nepszava,» ki so bili umorjeni l. 1920. Še-le potem so šli v parlament.

Bolgarska

Vest o odstopu kralja Borisa neresnična

SOFIJA, 22. Bolgarski dopisni urad javlja: Vest, ki jo je objavil neki londonski list in ki pravi, da je kralj Boris odstopil, je popolnoma neresnična.

Velika nevihta v Sofiji

SOFIJA, 22. V mestu je divjala včeraj velika nevihta, ki je razrušila več hiš ter deloma poplavila mesto. 10.000 ljudi je brez strehe. Škoda je neizmerna.

Rusija

Nove oblike ruskega gospodarstva — Čičerinov razgovor z nemškimi veleindustrijalci

DUNAJ, 21. «Prager Presse» objavlja poročilo svojega dunajskega poročevalca o poteku obeda, katerega so se udeležili nekateri nemški veleindustrialci in ruski komisar za vnanje stvari Čičerin. Pogovor se je vršil v nemškem jeziku, katerega Čičerin povsem obvladuje. Čičerin je podal nekoliko izjav o novih oblikah ruskega gospodarskega življenja.

Ruska sovjetska vlada daja državljanom v zakup industrijska podjetja in daja inozemcem tudi koncesije. Pri dajanju v zakup imajo prednost bivši lastniki. Inozemskim koncesionarjem se daje vsa jamstva, ki jih žele. Pri sklepanju pogodeb s tujci izgubi po odobritvi teh pogodeb s strani centralnih oblastev veljavo celo tudi člen sovjetske ustave, ki pravi, da se lahko razveljavi vsaka pogodba, ako se protivi interesom sovjetske republike.

Sovjetska vlada je že dala nekoliko koncesij Angležem, Amerikancem in Norvežanom. Pri teh koncesijah gre večinoma za izkoriščanje gozdov in rudnikov ter poljedelskih podjetij. Največ privatnih podjetij v Rusiji je sedaj v obliki mešanih družeb, pri katerih je prizadet privatni kapital istočasno z državnim.

Po Čičerinovih izjavah bi dala sovjetska vlada najrajši v zakup cele pokrajine skupno z gozdovi, rudniki, poljedelskimi obrati itd., ki bi bile pod samostojno upravo zakupnikov. Rusija bi dajala te kraje v zakup, seveda, le pripadnikom držav, od katerih se ji ni bati kakih političnih težkoč in v krajih, ki nimajo posebne politične in gospodarske važnosti za sovjetsko vlado, kakor v Sibiriji, v jugovzhodni in vzhodni Rusiji.

Obeda se je udeležil tudi znani egiptolog Borzardt, ki je prosil Čičerina, da bi se zavzel pri vladi v Moskvi, da bi poslala v Berlin egiptovski papiros, ki se hrani že dolgo let v Moskvi. Iz tega papirosa je baje razvidno, da so bili Egipčani veliko bolj napredovali na polju matematike, nego se misli. Moskovski «papiros» pa doslej še ni bil natančno proučen.

Rusija in sosedne države — Ruski predlog za razorožitev

VARŠAVA, 22. Poljski vnanji minister Skirmunt je imel daljši pogovor z opravnikom poslov ruske sovjetske republike Obolenskim, pogovor, ki se je tikal v glavnem dveh vprašanj: poljske protestne note proti zločinom boljševiških tolp, ki ogrožajo poljsko obmejno ozemlje, in predloga moskovskega komisariata za vnanje stvari, s katerim se ponujajo Poljski, Letiški, Finski in Estonski pogajanja za istočasno razorožitev. Boljševiška vlada je izjavila, da bo skrbela za sklenitev podobnih dogovorov tudi z zveznimi sovjetskimi republikami in z bolj oddaljenimi sosedi. Moskovska vlada želi dobiti izjavo, ali je Poljska pripravljena začeti pogajanja o tem vprašanju.

Po nekaterih znakih se zdi, da bi poljska vlada pristala pod gotovimi pogoji na razorožitev.

Velikanske demonstracije v Moskvi

LONDON, 22. Radi odstopa braniteljev, ki so prišli iz zapadne Evrope, da branijo socialne revolucionarce v znanem procesu, je prišlo v Moskvi do velikanskih demonstracij. Množica, ki je zvedela za vzroke odstopa braniteljev, poučena tudi po neki knjižici, kjer je natiskan nastopni govor branitelja Vandervelda, se je zbrala pred justično palačo ter jo hotela, po boljševiških vesteh, naskočiti. Policija je demostrante, katerih število je presegalo 200.000 glav, večkrat razpršila. Pri tem je bilo okoli 100 oseb ubitih.

Poljska

Kriza poljske vlade

VARŠAVA, 22. Na včerajšnji seji je poljski sejm designiral Perzanowskega za ministrskega predsednika s 129 proti 98 glasovom. Perzanowski je izvolitev sprejel. Sejm je o rezultatu volitve obvestil predsednika poljske republike Pilsudskega s kratkim, a veleznačilnim pismom. Perzanowski je začel konferirati z zastopniki raznih parlamentarnih skupin. Razen kmečke stranke designiranemu predsedniku še ni nobena stranka naznanila pogojev vstopa v vlado.

Francija

Razsodba v procesu Bessarabo. Gospa Bessarabo obsojena na 20 let prisilnega dela, njena hči oproščena.

PARIZ, 22. Včeraj se je vršila zaključna razprava v procesu proti gospe Bessarabo in njeni hčerki Paoli, ki sta bili obdolženi, da sta umorili soproga, oziroma očma in odposlali potem njegovo truplo v zaboju iz Pariza v Nancy. Kot zadnji je govoril odvetnik Raymond Hubert, branitelj hčere. Ko je končal, se je predsednik obrnil h gospodični Pavli Jacques, hčeri gospe Bessarabo iz prvega zakona, in jo vprašal, ali ima še kaj izjaviti. Tedaj je Pavla Jacques vstala in rekla: «Gospodje porotniki, vi hočete resnico, torej vam jo bom povedala. Nato je začela pripovedovati, kako jo je dne 31. julija 1920 ob 8. uri zjutraj prebudil iz sna strel. Vstala je in klicala mamo in ker se ta poslednja ni oglasila, je šla trkat na vrata njene sobe. Vrata so bila na njeno veliko začudenje zaprta. Iz sobe se je slišal šum, kot da bi kdo grgral. «Povrnila sem se v svojo sobo in začela kričati. Tedaj je prišla moja mati. Bila je zelo bleda in mi je rekla, da je pok povročila kopel ter mi je ukazala, naj zopet ležem.» V tem hipu je začela Pavla Jacques ihteti in, ne da bi prizor natančneje opisala, je dala razumeti, da je videla Bessarabovo truplo in da je skoraj do blaznosti prestrašena vprašala svojo mater: «Kaj si storila!» Mati ji je tedaj odgovorila: «Ali jaz ali on sva morala izginiti» Hotela sem obvestiti policijo, toda moja mati me je pregovorila in me je poslala v 6. nadstropje po zaboj. Njene izjave so napravile po vsej sodni dvorani vtis in Pavla Jacques je nadaljevala svojo izpoved, ihteč brez prenehanja. Povedala je, da je bila tako presunjena, da si mrliča ni upala dotekniti. Moja mati — je rekla — me je tolažila in mi govorila, da se ni treba bati, češ da se ne bo zgodilo nič hudega. Pri teh besedah se je odvetnik Moro Giafferi sklonil k gospe Bessarabo, katero je branil pri obravnavi, in vsa dvorana je takoj razumela, da jo hoče pregovoriti, naj zločin prizna. Nenadoma je odvetnik povzdignil glas in tedaj se je razločno slišalo, da je rekel: «Priznajte ali pa grem!» Vsa dvorana je bila ginjena in vsled mrmranja, ki je nastalo, se ni več razumelo, kaj je pripovedovala Pavla Jacques.

Vse občinstvo je vstalo tedaj na noge in z očitno napetostjo zasledovalo posamezne slike tega dramatičnega prizora. Nato je Pavla Jacques izjavila, da je bilo resnično, kar je izpovedala pri preiskavi. Pravi, da ni bila v stanu pomagati tlačiti truplo Bessaraba v zaboj, priznava pa, da je šla z materjo na železniško postajo in da je ona pisala državnemu pravdniku. Tedaj je začela pripovedovati o prizoru, ki se je dogodil med njo in materjo v bolnišnici, ker je ležala bolna. Mati ji je tedaj rekla: «Prisegam ti, da sem nedolžna, Pavla, prisegam ti! Tu gre za neko tajnost. Tebi se je le zdelo, da vidiš v ogledalu, toda varala si se.» Mislila sem nekaj časa, da gre za zmoto, toda pozneje se mi je spomin povrnil. Gospodje porotniki! Tedaj sem razumela, da ne gre za nobeno tajno. Tu je povzel besedo predsednik in je rekel: «Vi se torej vračate k prvi izpovedi izza časa preiskave, toda s to razliko, da ste takrat rekli, da ste bili ves čas zaklenjeni v svoji sobi.» V hipu, ko je predsednik začel govoriti, je Bessarabo vstala in začela govoriti, toda njene besede so bile nerazumljive. Skušala je dopovedati, da v zaboju ni bilo Bessarabovo truplo temveč drugo. Toda njene besede so postajale bolj in bolj nerazumljive. Predsednik je obravnavo prekinil. Ko se je zopet otvorila je Bessarabo rekla sledeče: «Odpustite moji hčeri, kar se tiče mene stare, se vam izročam. Prisegam, da nisem morilka in ne morem priznati, česar nisem storila. Nato je predsednik zaključil razprave in prečital sledeča tri vprašanja na porotnike: 1. Ali je Bessarabo umorila 1. julija svojega moža; 2. ali je bil zločin premišljen; 3. Ali je njena hči pomagala pri umoru? Porotniki so se umeknili v posvetovalnico in po eni uri in 20 minut so sporočili svoj odgovor, na podlagi katerega je bila Bessarabo obsojena na 20 let prisilnega dela, a njena hči oproščena. Branitelj je takoj prijavil prošnjo za pomiloščenje, katero pa je podpisalo izmed 12 porotnikov le pet. Hči obsojenke je bila takoj izpuščena na svobodo in je šla stanovat k svojemu branitelju, dokler si ne najde stanovanja.

Koliko troši Francija za armado

PARIZ, 22. List «Le Temps» javlja po neki listini, ki je bila nedavno sestavljena od francoske vlade, da je Francija potrošila za armado v l. 1913. — 2,657.736 fr. v zlatu, a v l. 1922. — 1.823 miljonov frankov v zlatu, kar pomeni, da so se ti stroški skrčili za 32%. Listina primerja dalje francoski vojni proračun z vojnimi proračuni drugih držav, ne da bi se pa pri tem upoštevale razlike v valuti. Medtem ko so se stroški za armado od leta 1913. do 1922. pomnožili v Franciji za 52%, so narastli v Švici v isti dobi za 73%, na Danskem za 125%, na Nizozemskem za 138%, na Švedskem za 155%, v Zedinjenih državah za 174%, na Angleškem za 181%, na Norveškem za 195%, na Španskem za 275%, na Japonskem za 290% in v Italiji za 391%. Ako računamo v zlatu, znašajo stroški za vojaštvo v Zedinjenih državah 6.100 miljonov, na Angleškem 4.300, na Japonskem 1900, na Francoskem 1823 in v Italiji 971 miljonov frankov v zlatu. «Temps» zaključuje, da je Francija, kljub temu da ni dobila jamstev, ki so ji bila obljubljena v l. 1919, znižala svoje stroške za vojaške namene v ogromni meri.

Anglija

Angleška gornja zbornica proti mandatu v Palestini

LONDON, 22. Gornja zbornica je s 60 proti 20 glasovi sprejela predlog lorda Islingtona, da je mandat nad Palestino v svoji sedanji obliki za Anglijo nesprejemljiv, ker ne odgovarja obljubam, ki jih je Anglija dala palestinskemu prebivalstvu ob času vojne. Vsled tega bi se sprejem tega mandata s strani Zveze narodov moral odgoditi, dokler se zadostno ne izpremeni. Proti temu sklepu je nastopil Balfour, toda kljub temu je bil predlog lorda Islingtona sprejet.

Vzhodno vprašanje pred doljno zbornico

LONDON, 22. Državni tajnik za zunanje zadeve je izjavil v odgovoru na neko vprašanje, da se angleška vlada dogovarja z zavezniki glede ukrepov, ki se imajo storiti, da se pospeši rešitev vzhodnega vprašanja na podlagi predlogov pariške konference. Na vprašanje nekega poslanca, ali je res, da sta o tem vprašanju govorila Poincarè in Lloyd George na svojem zadnjem sestanku, je državni tajnik rekel, da ne more dati na to vprašanje nikakega odgovora, ne da bi bili prizadeti predhodno obveščeni.

Danska

Obisk italijanske kr. dvojice v Kopenhagnu

KOPENHAGEN, 22. Povodom obiska italijanske kr. dvojice je vse mesto v zastavah. Meščani se za obisk živo zanimajo. Vsi veliki listi so objavili danes svoje uvodne članke v talijanskem jeziku in tudi vsi ostali listi, vštevši socialistične in komunistične, so prinesli pozdravne članke na naslov kr. dvojice. Popoldne je priletel iz Anglije aeroplan, ki je prinesel pošto italijanskega poslaništva z mnogo pismi za kralja in ministra za zunanje zadeve Schanzerja.

Avstrija

Finančna kriza v Avstriji — Ustanovitev nove banke

DUNAJ, 22. Zvezni kancler in finančni minister sta povabila za snoči zastopnike avstro-ogrske banke, velebankirje in zastopnike velikih hranilnic na sestanek. Pozno v noč danes ob 2. zjutraj je bil končnoveljavno sprejet od vlade predlagani načrt o ustanovitvi nove emisijske banke. Akcijski kapital je določen na 100 milijonov švicarskih frankov. Od tega kapitala se predloži 60 milijonov švicarskih frankov takoj v subskripcijo. Banke in hranilnice so že podpisale 40%, dočim prevzame bančni sindikat ostalih 60% pod garancijo v podpis od strani privatnikov. Ostanek v znesku 40 milj. se predloži pozneje v emisijo in subskripcijo. Zadevni zakon o ustanovitvi nove enotne banke bo v najkrajšem času predložen dunajskemu parlamentu.

Od finančnega ministra parlamentu predloženi finančni program napoveduje povišanje vseh davkov. To povišanje prinese državni blagajni 210 milijard, dalje pričakuje vlada, da dobi nad 30 milijard iz monopolskih pristojbin. Deficit za leto 1922. znaša v proračunu 500 miiljard. Kljub povišanju raznih davkov, tarifov in pristojbin ostane v proračunu še 260 milijard popolnoma nepokritih. Za kritje tega zneska namerava vlada najeti notranje posojilo.

Izid volitev na Gradskem

DUNAJ, 22. Listi objavljajo končne izide volitev na Gradskem, izvzemši občino Bleigraben, ki pa ima le kakih 70 volilcev. Največ glasov so dobili socialni demokrati. Glasovi so tako-le porazdeljeni: Socialni demokrati 50.007, krščanski socialci 39.995, kmetska zveza 22.008. Vsenemci 16.029, meščanska in kmetska stranka 933 glase.

Potemtakem pridejo v zbornico: 3 zastopniki socialnih demokratov, 3 zastopniki krščanskih socialcev, 1 zastopnik kmetske zveze in 1 zastopnik Vsenemcev.

V deželni zbor bodo poslali socialni demokrati 13, krščanski socialci 10, kmetska zveza 6 in Vsenemci 4 zastopnike.

Rojaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Dnevne vesti

Kje si — narodna zavest? Na neki tržaški javni napravi sta imela te dni opravka dva gospoda iz Ljubljane. Menda sta bila trgovca. Povpraševala sta in lomila neko kolobocijo, da si videl takoj, da ne poznata italijanskega jezika. Slučajno navzoči slovenski uradnik ju je vprašal, kaj da želita in od kod da sta? Niti slovensko vprašane ju ni izmodrilo, marveč sta odgovorila: Ši, šemo di Lubiana! Nista imela poguma, da bi s slovenskim uradnikom slovenski govorila! Povsem v skladu s tem pojavom popolnega pomanjkanja narodne zavesti je dejstvo, da mnogi trgovci v Sloveniji dopisujejo tržaškim tvrdkam v nemškem jeziku. Da, dogajajo se celo slučaji, da notorično slovenskim tvrdkam, ali pa na slovenska vprašanja laških tvrdk odgovarjajo nemški. Taki ljudje, ki so morda doma veliki «rodoljubi», se ne zavedajo, koliko škodujejo s takim postopanjem ne le slovenskemu ugledu, ampak tudi koristim in vsej naši politični poziciji. Če bi bilo v njih prave zavesti in če bi dosledno dopisovali slovenski: koliko naših ljudi bi prišlo v trgovinski stroki do kruha in ves naš položaj bi dobival s tem širšo podlago!! Ali — ne! Duševna zapuščina Avstrije jim je še vse preveč v kosteh! V tej duševnosti mislijo, da je naš jezik poraben le za domači zapeček! V široko javnost pa naj se ne drzne nikar! Potrebno bo še veliko vzgoje! Kaj mislijo javna glasila v Sloveniji?

Prejeli smo iz Ajdoščine: Z ozirom na članek «Patriotizem in patrictizem» v «Edinosti» z dne 2. junija t. l., ki se je bavil tudi s poštnimi pečati, izjavljam: Ni res, da sem jaz odgoril na članek v listu «Marameo» z dne 23. aprila v zadevi poštnih pečatov tukajšnjega urada. Res pa je, da mi je poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu doposlalo nove pečate z ukazom, naj prejšnje odstranim!

Antonio Castellani, poštni oficial.

K temu pripominjamo, da je prišla omenjena opomba v naš članek le na podlagi spomina in lahko se zgodi pri tem, da se ime zamenja. Gosp. Castellani nam lahko veruje, da je nam ime postranska stvar in da gre nam le za bistvo vprašanja. To pa ostane isto le z oteževalno okolnostjo, da ne gre tu za samolasten korak poštnega upravitelja v Ajdovščini ampak za nezakonito, nečuveno samolastnost samega poštnega ravnatelja v Trstu, g. Pascolija. V št. 18 «Maramea» z dne 5. maja čitamo namreč sledeče dobesedno pismo g. Pascoli-ja: «Nanašajoč se na člančič (trafiletto) priobčen v št. 17 Vašega lista si usojam sporočiti uredništvu, da sem bil že odredil **iz lastne inicijative,** da se dvojezični pečati in žigi poštnega urada v Ajdoščini zamenjajo z drugimi z samo italijanskim besedilom, in da bodo ti pečati prišli v rabo v prihodnjih dneh. Komisar za pošto in brzojave: Pascoli.»

Na ta način se seveda ni treba čuditi, če se pri naši poštni upravi dogajajo najrazličnejše nerednosti in nezakonitosti na našo škodo, če sam poštni ravnatelj čuti potrebo takih »lastnih inicijativ.» Značilno je tudi to, da je radi zloglasne, vsemu svetu neznane okrožnice št. 90. naše ljudstvo protestiralo na mnogih shodih, da so vzdignili svoj glas naši poslanci v državnem parlamentu in da se je naš list, ki je vendar ugleden dnevnik čitan vsak dan od tisočev in tisočev, bavil s to okrožnico v več resnih člankih in da na vse to poštni ravnatelj ni odgovoril niti «mu!» Zadostuje pa «trafiletto» v št. 17 lista «Marameo» in g. Pascoli v št. 18 istega lista že hiti odgovarjati in prepeva o svojih «lastnih inicijativah». Mi ne moremo drugega, nego da g. Pascoli-ja priporočamo «inicijativi» naših poslancev ter ministrstva za pošto in brzojave in ministrskega predsednika.

Mladi gostje v Trstu. Par dni že so tržaške ulice poživljene od veselih skupin mladih fantov Od 22. do 25. t. m. se vrši v Trstu namreč enajsta nacijonalna telovadna tekma pod pokroviteljstvom Nj. V. prestolonaslednika princa Humbertov. Iz vseh mest Italije so prihitele v Trst skupine telovadcev, a dne 25. t. m. prispe tudi prestolonaslednik, da bo prisostvoval končnim tekmam. Mladi možje delajo s svojim mirnim, resnim nastopom po ulicah splošno dober utis. O poteku tekem ne moremo poročati, ker se je naš list pri vabilih prezrl.

* **Selitveni urad javlja,** da odide izseljeniški vlak iz Trsta v Jugoslavijo v pondeljek dne 26. t. m. popoldne s postaje pri Sv. Andreju. Stranke, ki odpotujejo z omenjenim vlakom, morajo svoje blago naložiti isti dan predpoldne.

** **Izredna evharistična slavnost.** V Sv. Križu pri Trstu se bo vršila letos o priilki običajnega praznika sv. Petra in Pavla izredna slavnost na čast presv. Rešnjemu Telesu in to vsled predloga stavljenega na lanskem evharističnem duhovniškem sestanku v Trstu. Predlagalo se je namreč, naj bi vsaka dekanija imela enkrat na leto posebno evharistično slovesnost in sicer tako, da bi se ta slovesnost vršila vsako leto v drugi duhovniji in bi se vse duhovnije vdeležile sklepne procesije z zastavami, križi in tudi pevskimi zbori.

Taka slovesnost se napravi letos za poskušnjo v Sv. Križu. Spored obsega 1. slovesno tridnenico; 2. sv. mašo polnočnico s splošnim sv. obhajilom na praznik sv. Petra; 3. slovesno procesijo; 4. ob koncu procesije tiha sv. maša na prostem spremljana od evharističnih pesmi raznih pevskih zborov. Popoldne (na sv. Peter) bo tudi sv. birma.

Priprave za to slavnost so zelo obširne. Pet velikih slavolokov je že sedaj določenih. Udeleži se najmanj 5 duhovnij s križi, zastavami in duhovščino. Povabljene na slavnost so razne cerkvene bratovščine brez razlike narodnosti.

Iz Ricmanj. Vsem onim gospodom, gospodičnam, gospem in društvom, ki so pomagali pri šolski veselici 11. in 15. t. m. na katerisikoli bodi način: hvala! — Vodstvo ricmanjske šole.

Društvene vesti

Škedenj. Člani in članice Dramatičnega krožka so vabljeni, da se udeležijo v nedeljo 25. t. m. slavnosti «Slave» pri S. M. M. sp. Zbirališče od 3—4 v gledališki dvorani. Ob 4. uri skupen odhod z «Velesilo». Pridite vsi!

Vabljeni so tudi prijatelji domačih društev. Točnost! Odbor.

«Prosveta» odsek za soc. izobrazbo. V soboto dne 24. t. m. ob 20.30 bo v dvorani Gospodarskega društva v Škednju pod okriljem škedenjske Čitalnice predavanje. Predavatelj: dr. Ražem.

Pevsko društvo «Ilirija». Danes zvečer točno ob 8. uri pevska vaja za mešan zbor. Pridite vsi in bodite točni. Predsednik.

MDP Sv. Jakob. Danes ob 20.30 odborova seja. Jako važno! Jutri dramatične vaje. Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Zažig v dvorani «Teatro del Popolo» pri Sv. Jakobu. V noči od srede na četrtek, okoli 3. ure in pol je neznana, zlobna roka zanetila požar v dvorani «Teatro del Popolo» v ulici S. Giacomo in monte št. 24 (na vogalu ulice del Rivo). Ogenj so najprej opazili nekateri kraljevi stražniki, ki so patrulirali pred poslopjem Delavskega konsumnega društva. Pri te priliki se je požuril eden izmed stražnikov v lekarno Godina, odkoder je telefonično pozval požarno brambo. Kmalu sta bila na mestu dva voza ognjegascev, katerim se je po daljšem trudu posrečilo, da so ogenj omejili in končno udušili.

Oder e zgorel popolnoma. V dvorani je zgorelo par stolic, veža gledališča in par klopi Oder, dvorana in veža je bila polita z bencinom. V bližini veže so našli ognjegasci prazno približno petnajstlitrsko posodo, ki je močno dišala po bencinu.

Vrata, ki vodijo iz ulice v dvorano, imajo očitna znamenja, da so bila vdrta s silo.

Natančna škoda še ni dognana. Policijsko oblastvo zasleduje predrzne zažigalce, toda do sedaj brez uspeha.

Smrtna nesreča z orožjem. Fašist Willy Haynau, star 20 let, brezposeln, stanujoč v ulici Paolo Diacono št. 5, se je igral včeraj popoldne okoli 4. ure s svojim samokresom v stanovanju nekega prijatelja fašista, ki stanuje v ulici Molin a vapore št. 4. Pri tem se mu je pa samokres izprožil, in krogla ga je zadela v levo sence. Par minut pozneje je prišel na lice mesta zdravnik rešilne postaje in dal odpeljati ranjenca v mestno bolnišnico. Toda fašist je umrl že med potjo.

Kakor znano našim čitateljem, je bil Haynan dne 23. aprila t. l. težko ranjen tekom spopada na klancu Sv. Klare pri Sv. Justu.

Radi tatvine je bil včeraj zjutraj aretiran delavec Josip Bertelli, star 32 let, stanujoč v ulici Sporcavilla št. 3. Bertelli je ukradel neki Giuditti Mainardijevi, stanujoči v ulici Sparcavilla št. 3, 4300 lir v gotovini.

Aretacija. Včeraj zjutraj so aretirali policijski agenti v starem mestu nekega Elisa Bilcara, starega 45 let, brez stalnega bivališča. Bilcar je bil aretiran, ker je svoječasno zmenjaval po Jugoslaviji ponarejene lire. Na ta način si je prislužil 800 tisoč dinarjev.

Utopljenec. Neznanec se je kopal včeraj popoldne v morju pri pomolu Giuseppina. Nenadoma mu je prišlo slabo. Začel se je potapljati. Nekateri ribiči so mu šli s čolni na pomoč, a bilo je že prepozno: neznanec se je bil že zadušil.

Požar v čistilnici olja pri Sv. Andreju. Včeraj zjutraj okoli 5. ure je bilo telefonirano na glavno postajo, da je izbruhnil požar v nekem skladišču čistilnice olja pri Sv. Andreju. Par minut pozneje so prišli na lice mesta ognjegasci in omejili v par urah ogenj. V čistilnici sta zgorela dva soda olja. Škoda se ni še precenila. Vzroki požara niso znani.

Vesti z Goriškega

Pevske vaje «Zveznega» zbora za tolminski odsek se bodo vršile v nedeljo 25. t. m. pri Sv. Luciji ob 9. uri. Pevovodja.

Iz Sela na Vipavskem! Bralno društvo in Tamb.-pevski zbor v Selu na Vipavskem priredita dne 9. julija t. l. veliko narodno slavnost v proslavo Sv. Cirila in Metoda. Ker je isti dan pri nas tudi cerkvena slavnost sv. Cirila in Metoda, se naprošajo vsa bratska društva v okolici, da bi ne prirejala isti dan veselic. Odbor.

Vrtojba. «Kolesarsko društvo «Vrtojba» in «Slovenska Čitalnica» v Vrtojbi priredita dne 9. julija 1922. veliko slavnost s sledečim sporedom: 1. Društvena kolesarska dirka 50 km na progi: Vrtojba - Štandrež - Sovodnje - Zagraj - Redipuglia - Ronki - Doberdob - Miren-Vrtojba. Start dirkačev točno ob 13, prihod na cilj približno ob 14½. — 2. Igrokaz «Cigani» s sodelovanjem tamburaškega in pevskega odseka «Slov. Čitalnice» v Vrtojbi. — 3. Po igri razdeljevanje daril dirkačem-zmagovalcem pri kolesarskih dirkah dne 17. aprila 1922. — 4. Prosta zabava, šaljiva pošta itd. Naprošajo se vsa društva in mladina v okolici Vrtojbe, da na isti dan ne prirejajo morebitnih veselic.

Št. Viška gora. Ker se radi slabega vremena dne 18. t. m. ni mogla vršiti veselica v popolnem redu se bo vršila na praznik sv. Petra dne 29. t. m. — Na sporedu je med drugim narodna igra «Krivoprisežnik». — Društvo vabi k obilni udeležbi.

Sežana. Klub dramatičnih diletantov v Sežani je uprizoril v nedeljo popoldne «Desetega brata». Naslovno ulogo je igral g. Fran Štolfa tako naravno in gladko, da je vzbudil v občinstvu občudovanje in obilo zasluženega odobravanja. To je nadarjen diletant, poln navdušenja za dramatiko. Vživel se je v svojo vlogo kar najbolje in bil posebno dober v tretji sliki, v pogovoru s svojim očetom graščakom Piškavom. — Krjavlja je igral g. V. Mislej. Podal nam ga je tako dovršeno, da smelo lahko trdim, da je to njegova najboljša kreacija. Njegova igra, nepretirana in v vseh momentih globoko zasnovana, je pokazala, da je g. Mislej Krjavlja tudi v svoji notranjosti doživel. Vsaka izgovorjena beseda je bila pospremljena s primerno kretnjo in zato njegovo pripovedovanje tako živo in dovtipno, da je vzbujalo veselo razpoloženje po vsej dvorani. Krjavljeva maska izborna, ki je še povečala njegovo smešno zunanjost. — Dolef, brat graščaka na Slemenicah, je dobil v gosp. Pirjevcu vernega tolmača. Duhovit pijanček, kateremu se že od daleč pozna imenitnost in dobričina v pravem pomenu besede. Težavna vloga, ravno radi tega, ker igralec zelo rad zaide v pretiranost, je bila igrana dosledno umerjeno. Naravnost krasna igra v peti sliki, za kar je žel g. Fr. Pirjevec obilo priznanja. Ako bi bilo treba kaj oporekati, tedaj je to njegov glas, ki je bil, a ne vselej, preveč enoličen. Na koncu stavka glas pada; besede v sredi stavka, ki so večjega pomena, se izgovarjajo s povdarkom. Naj Dolef to prihodnjič upošteva. — Kvasa, odgojitelja na Slemenicah, je igral g. Brcar, uloga, katera je njegovi mehki nravi prav dobro pristojala. Očividno napreduje in s časom bo tudi njegova kretnja živahnejša in uglajenejša. — Kratka uloga Manice, a pomembna osebnost v igri, je bila dobro pogojena od g. Bizjakove. — Jako temperamentno je nastopil g. G. Mislej v vlogi Marjana. Prezir napram Kvasu in sovraštvo napram Desetemu bratu bi moral stopnjevati, kar bi le povečalo učinek njegove igre. — Peter Piškav, graščak na Polesku, g. Jerina, je obnemogel starec, ki pod težo pekoče vesti ugodi vsaki zahtevi svojega sina, Desetega brata, in se konečno usmrti, da uide javni obsodbi. Jako dobro izvedena uloga v vsakem oziru. — Vse druge manjše uloge, kakor Neže (gdč. Kubich), Gornik, graščak (g. M. Pirjevec) Vencelj okr. zdravnik (g. M. Rebec), zelo dostojanstven Mežon, okr. sodnik (g. Glažar), trebušen in premeten gostilničar in župan Obrščak (gosp. Kranjc), Teharček (g. Gerbec Benko) naj prihodnjič opusti domačo govorico in naj izgovarja besede v književnem jeziku, kakor vsi drugi igralci, itd., so se gladko odigrale. Skupni nastopi disciplinirani, scenerija lepa, svetlobni efekti slabi. Naj bi se pri nedeljski reprizi pazilo nekoliko več na spremembo luči na odru, ker le na ta način se doseže, da bo uprizoritev res na vrhuncu. — Režijo je vodil g. V. Mislej. G. režiser je pokazal, da ga poleg igralskega talenta dičijo tudi režiserske zmožnosti in res železna volja. S tega mesta mu iskreno čestitamo k tako lepo uspeli igri in se mu zahvaljujemo za krasni užitek, ki nam ga je nudil s svojimi diletanti.

Pohvalno nam je omeniti tudi g. Fondo, slikarja iz Lokve za njegov trud pri slikanju okusnih kulis in gg. Lukmana in Pečarja za res mojstrsko šminkanje. V odmorih je v skrčenem številu igrala «Kraška vila». Občinstva kljub slabemu vremenu polna dvorana.

M. P.

Vesti z Notranjskega

Podgraje. (Tatvina v cerkvi v Podgrajah pri Ilirski Bistrici.) V noči 19. na 20. so neznani tatovi vdrli v zakristijo naše cerkve in odnesli nekaj posod iz pločevine. Njihova nevednost je bila tako velika, da so imeli vse, kar se sveti, za zlato. Škode je 400 lir. Menimo da ni treba svariti pred nakupom pločevinastih kelhov. V cerkev tatovi niso šli, ker so se najbrže prestrašili mladeničev, ki so ravno v tem hipu peljali mimo cerkve balo neke tukajšnje novoporočenke.

Borzna poročila.

Trst, dne 22. junija 1922.

Tuja valuta na tržaškem trgu:

ogrske krone	—.2.15	2.25
avstrijsko-nemške krone	—.15.—	18.—
češkoslovaške krone	39.50.—	39.80
dinarji	27.25.—	27.75
leji	12.75.—	13.50
marke	6.27.—	7.—
dolarji	20.35 —	20.70
francoski franki	177.— —	177.75
švicarski franki	392.— —	395.—
angleški funti papirnati	91.20.—	91.35
angleški funti, zlati	97.50.—	99.50
napoleoni	78.—	78.50

Mali oglasi

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

IŠČEM družabnika z 11000.— lirami, kapital zajamčen, prostor pripravljen. Gotov dobiček. Ponudbe pod «Takoj» na upravništvo. 1236

UČENEC poštenih starišev, s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ivan Vidmar, Črnivrh. 1235

DUHOVNIK NA DEŽELI išče pridno in vestno kuharico-gospodinjo. Nastop službe čim prej. Ponudbe pod «Duhovnik na deželi» na upravništvo. 1239

MAVHINJSKA godba priredi v nedeljo, dne 25. t. m. ob 3½ uri popoldne javno veselico s plesom. Na sporedu je petje, deklamacija, igra in šaljivi prizor. V slučaju slabega vremena se prenese za 9. julija t. l. K udeležbi se uljudno vabi. 1234

POSTELJE z vzmetjo za L 120.—, žimnice L 45.—, volnene L 90.—, vzmeti L 55.— in drugo pohištvo se prodaja via Fonderia 3. 1237

POPOLNA SOBA L 600.—, druga bukova masivna z lekarnico in psiho se prodata. Fonderia 3. 1238

ŠIVALNI stroj «Singer» se proda na obroke. Sprejemajo se popravila. Torre bianca 10. 1240

IŠČEM tisoč lir na posojilo in sicer za samih 10 mesecev. Jamčim s hišo in vrtom, eventuelno prepustim vknjižbo na isto. Obresti se plačajo ugodno. Ponudbe na upravništvo pod 'Junij 1922.» 1232

GOZD se proda po ugodni ceni. Naslov pri upravništvu. 1233

KUPUJEM staro železo in druge kovine. Via dell'Olmo 4, A. Cerneca. 1226

ZDRAVILA za vse živinske bolezni, redilni prah, fluid za konje, se dobi v lekarni v Il. Bistrici. 28/4

V SKLADIŠČU via Geppa 17 se prodaja popolnoma zajamčeno pohištvo po izredno nizkih cenah. Popolne poročne sobe z mizico in dvema stolicama za L 1100.— krasne poročne sobe od L 2000 naprej, jedilne sobe s stolicami iz pravega usnja od L 3000.— naprej, pohištvo za vrt, kuhinjo, predsobo, urad, tudi posamezni kosi, stolice in naslanjači. Preprodajalci in hotelirji dobijo znatne popuste. 1229

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema od 9 do 7, Gorica, Piazza Vittoria 4, I. 1189

TRAŽI SE stenografa ili stenografkinju vješte pisanju na stroju s poznanjem srpsko-hrvatskoga i italijanskoga jezika. Nastup odmah. Ponude sa svjedodžbama upraviti na «Dubrovačku parobrodsku plovidbu a. d. u Dubrovniku. 1218

PRODA SE nova mlatilnica na motor z bencinom, montirana na vozu za prevažanje, čistilnice novega sistema, ročen stroj za pranje perila, več vinskih sodov razne velikosti, otroška postelja, razne police in omare za prodajalno. Vse po nizki ceni. Pojasnila daje Ivan Novak, knjigarna, Pazin. 1221

PLOŠČE iz litega železa, ražne in pečice za ognjišča v izberi ima A. Cerneca, via dell'Olmo št. 4. 1225

IŠČEM službe kot blagajničarka ali kaj sličnega. Izurjena sem v strojepisju, korespondenci in knjigovodstvu. Sodelovala sem že kot prodajalka. Službo želim sprejeti s 15. julijem. Cenjene ponudbe naj se pošljejo na upravništvo «Edinosti» pod «Blagajničarka». 1230

POROČNA SOBA, hrastova, masivna, slavonsko delo, s tremi brušenimi zrcali, se proda za reklamno ceno L 1350.— druga bukova, masivna, popolno delo, L 1400.— druge jesenove, mahagonijeve, javorjeve po brezkonkurenčnih cenah. Türk, Via Rossini 20. 1196

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita. via Madonnina 10, I. 16

SREBRNE KRONE plačam L 1.72, goldinarje L 460. Pondares št. 6, I. nadstr. 1216

! KDOR HOČE KAJ KUPITI KDOR HOČE KAJ PRODATI KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD. INSERIRAJ V »EDINOSTI« !

Posojilnica in hranilnica na Sp. Škofijah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

vabi svoje člane na

redni letni občni zbor

ki se bo vršil

v zadružnih prostorih dne 29. t. m. ob 10.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelništva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Računski zaključek za l. 1921.
4. Čitanje rev. poročila.
5. Volitev načelništva in nadzorništva.
6. Slučajnosti.

ODBOR.

NB. Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši v smislu § 35. zadružnih pravil na istem prostoru pol ure kasneje drug občni zbor, kateri sme sklepati brezpogojno. (432)

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-26.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in kranjski slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovec in drugi. (50)

PODLISTEK

I. S. TURGENJEV:

RUDIN

(23)

(Iz ruščine prevedel **Ivan Vouk.**)

Natalija je rahlo zardela, ko se je srečala z Rudinom.

— Ali greste na izprehod? — jo je vprašal.

— Da. Gremo v vrt.

— Ali smem z vami?

Natalija je pogledala m-lle Boncourt.

— Mais certainement, monsieur, avec plaisir, — je uslužljivo izpregovorila stara devica.

Rudin je vzel klobuk in šel ž njima.

Natalija je bila spočetka v zadregi, ko je korakala po samotni stezi vštric Rudina; polagoma pa se je privadila. On jo je začel izpraševati, s čim se bavi in če ji ugaja življenje na deželi. Ona je odgovarjala ne brez plahosti, vendar brez one bedaste boječnosti, ki jo tako pogostoma zamenjujejo s sramežljivostjo. Njeno srce e močno bilo.

— Ali se ne dolgočasite na deželi? — je vprašal Rudin in jo ošinil od strani s pogledom.

— Kako se je mogoče dolgočasiti na deželi? Jaz sem zelo rada tu. Tukaj se čutim zelo srečna.

— Vi ste srečni... To je velika beseda. Sicer pa je to razumljivo: mladi ste.

Rudin je izgovoril zadnje besede nekam nenavadno: niso izražale ne zavisti, ne sožalja.

— Da! mladost! — je pristavil. — Smoter vede obstoji v tem, da za vedno išče in najde to, kar ima mladost sama od sebe.

Natalija je pozorno pogledala Rudina: ni ga razumela.

— Danes sem se vse jutro razgovarjal z vašo materjo, — je nadaljeval: — nenavadna ženska! Sedaj razumem, kako da so vsi naši poeti tako visoko cenili njeno prijateljstvo. In vi, ali ljubite stihe? — je dostavil po kratkem molku. «On me preizkušuje», si je pomislila Natalija in rekla: — da, zelo jih ljubim.

Poezija je jezik bogov. Tudi jaz ljubim stihe. Toda poezija ni samo v stihih; ona je okrog nas... (Poglejte ta drevesa, to nebo — povsod veje lepota in življenje; in kjer je lepota in življenje, tam je tudi poezija.

— Sedimo tu, na klop. —je nadaljeval on. Tako ne vem zakaj, toda prepričan sem, da ko se me nekoliko privadite (smehljajoč ji je pogledal v obraz), postaneva prijatelja. Kaj se vam zdi?

«On se vede napram meni kot napram otroku», je pomislila zopet Natalija in ker je bila v zadregi, kaj naj reče, ga je vprašala, če misli dolgo časa ostati na deželi.

— Vse poletje, vso jesen, a morda tudi črez zimo. Jaz, kakor veste, nisem nikak bogataš; moje gospodarske razmere so popolnoma razdrapane, poleg tega pa sem se že naveličal klatenja iz kraja v kraj. Čas je, da se odpočijem.

Natalija se je začudila.

— Vendar pa ne mislite zares, da je prišel za vas že čas počitka? — je vprašala plaho.

Rudin je obrnil svoje obličje k Nataliji.

— Kaj hočete s tem reči?

— Hočem reči, — je rekla nekoliko zmedeno: — da naj počivajo drugi; a vi... vi morate delati in si prizadevati biti koristen. Kdo naj to dela, če ne vi.

— Lepa hvala za vaše laskavo mnenje, — je prekinil Rudin. — Biti koristen..., lahko je to reči! (Šel je z roko preko lica). Biti koristen! — je ponovil. — Če bi jaz imel tudi trdno prepričanje: na kakšen način morem koristiti — in če bi jaz končno zaupal v svojo moč — kje naj najdem iskrene, sočustvujoče duše?...

In Rudin je tako brezupno zamahnil z roko in tako žalostno povesil glavo, da se je Natalija nehote vprašala: ali ni to isti, ki je imel včeraj toliko navdušenih besed, ki so bile polne upanja?

SREBRNE KRONE

plačuje po višjih cenah kakor vsi drugi kupci

ALBERT POVH - Trst, Via Mazzini št. 46 (prej Via Nuova) (10